

Cum citim, cum vorbim, cum scriem ...românește (2)

În evoluția unei limbi (a oricărei limbi) care e organizată, structurată, cu norme și reguli stabilite de ceva timp, **vocabularul** limbii este compartimentul cel mai mobil, adică cel care se îmbogățește mereu, în funcție de anumiți factori pe care nici măcar nu-i amintim aici, aceștia nefăcând obiectul discuției noastre.

După ce, în numărul trecut, am prezentat câteva referințe biblice cu privire la comunicare, ne vom opri fugitiv la unele aspecte dăunătoare, care se manifestă în vorbirea (și în scrierea) limbii române în această etapă a involuției ei.

TENDINȚE PĂGUBOASE MANIFESTATE ÎN ROSTIREA DE LA AMVON

Spunem involuție, deoarece de ani buni **școala** și alte instituții, chemate până nu demult să promoveze și să se îngrijească de acest **dar** dat nouă de Dumnezeu, au ajuns azi nu numai să renunțe la obligațiile ce le aveau, în acest sens, ci și să încurajeze fenomenul **demolării** limbii române la toate nivelurile societății. S-a ajuns astfel să se vorbească nu doar **incorect**, **neclar**, ci de-a dreptul **vulgar**, **trivial**.

Și, dacă așa se prezintă situația în afara Bisericii, ce să zicem?!, ne doare că se atentează la ființa limbii naționale, acest „instrument” atât de valoros și de sensibil, cu care ne-a înzestrat Dumnezeu, pentru a ne putea înțelege unii cu alții din același neam; este însă de-a dreptul tragic că și Biserica urmează aceeași cale, mai precis **unii** dintre vorbitorii de la altar!

Științele se deosebesc între ele prin **obiectul** lor de **cercetare** și prin **lexic** (vocabular) care este specializat, diferitele categorii socio-profesionale folosind, desigur, o terminologie adecvată specializării pe care o practică, alături de care apelează în vor-

birea de zi cu zi la **fondul comun** de cuvinte al limbii române, accesibil tuturor românilor.

Una dintre tendințele devastatoare de stricare a **limbajului specific** folosit în Sfânta Scriptură constă în înlocuirea acestei terminologii **sacre**, cu una împrumutată din alte domenii ale vieții, din alte ramuri de activitate umană.

În cele ce urmează, ne vom mărgini la a da doar câteva exemple, urmând ca pe viitor să dăm exemple concrete (particulare), „obținute” direct de la cititori, „scriitori” sau vorbitori de o **îndoienică** limbă română.

Așa bunăoară, s-a furișat în limbajul nostru bisericesc (cu destulă ușurință, de altfel!) un cuvânt împrumutat din alte ramuri ale activității umane: este vorba de „**plantare**”. Auzim frecvent (de la amvon, dar nu numai) spunându-se: „Frații au fost angajați o vreme și în proiectul de **plantare de biserici**” sau „Slujim și la **plantarea de biserici în Oltenia**” etc.

Corect este să folosim în această împrejurare cuvintele potrivite: **înființarea** de biserici sau **nașterea** bisericii sau **ființarea** bisericii. Pavel a înființat biserica din Corint, Efes etc., iar Mântuitorul Îi spune lui Petru că pe revelația pe care a primit-o acesta

Își va zidi Biserica, și nu că Își va **planta** Biserica (desigur că „a zidi” este folosit cu sens figurativ).

În Scriptură scrie, de asemenea, că „*Biserica se bucura de pace (...) se întărea sufletește (...), umbla în frica Domnului; și, cu ajutorul Duhului Sfânt, se înmulțea*” (Fapte 9.31).

Înțelegem din textul de mai sus că sporirea ucenicilor (ucenicia) se face cu ajutorul Duhului Sfânt, dar noi îi **multiplicăm** de ceva vreme încoace, fără să ținem seama de porunca Domnului care ne cere „**să facem ucenici** (nu să-i multiplicăm) din toate neamurile...”. Așa – prin împrumut, din **economia de piață** – am introdus în comentariile, în „**strategiile**” Bisericii pe „**a multiplica**”, „**multiplificare**”.

A folosi, însă, acest cuvânt în predicarea Evangheliei ni se pare nepotrivit.

Ne grăbim să ieșim în calea „moderniștilor” și să le spunem că folosirea limbajului Scripturii, în dauna celui împrumutat de ei – **plantare** de biserici -, nu știrbește deloc din contribuția omului la înființarea de biserici, ci așază această contribuție acolo unde îi este locul, acordându-I prioritate lui Dumnezeu.

Înțelegem din textul invocat mai sus (Fapte 9.31) faptul că Duhul Sfânt este cel care face ca numărul celor care se întorc la Hristos să sporească, să crească. Duhul Sfânt, și nu oamenii, oricât de iscusiți ar fi ei în lucrarea de convertire a sufletelor, la creștinism, este Acela care dovedește „**lumea vinovată în ce privește păcatul**” (Ioan 16.8), iar, după ce îl convinge pe om că este păcătos, tot Duhul Sfânt este cel care îl ajută pe păcătos **să regrete**, **să renunțe** la păcat, acceptând că mântuirea lui e posibilă doar prin credința în jertfa lui Hristos, de la Golgota.

Inadecvat și fără să li se

cunoască bine *sensurile* și *proprietatea* sunt folosite și multe alte cuvinte cum ar fi: „strategie”, „impact”, „a impacta”, „faliment”, „a falimenta”, „resurse”, „soluții”, „succes”, „eficientă” (în rugăciune sau în lucrare?!), „a accesa” („resursele” lui Dumnezeu) etc.

Când ascuți predici înțesate și împeștrite cu astfel de termeni, a căror **proprietate** este străină cu totul de cei care îi folosesc, nu poți să nu te întrebi de ce le face o așa mare plăcere unora dintre români să își renege *neamul* și să-și pocească *limba*?!

ÎN LOC DE CONCLUZII

Acum, după ce am schițat în linii generale baza teoretică a problemei avute în vedere în demersul întreprins, în încheiere se impune să mai spunem:

1. Comunicarea **corectă** și **clară** a Cuvântului lui Dumnezeu nu e un **moft** al cuiva, ci, după cum credem că reiese din cele spuse până aici, este o **obligație** a celor angajați în această lucrare de răspândire a învățaturii Mântuitorului, Dumnezeu Însuși fiind preocupat de felul cum ne exprimăm, cum vorbim cu El și despre El;

2. „*Limba și naționalitatea* – spunea un mare cărturar patriot

„...Nu ieșiți din cuvântul Scripturii, oricâtă osteneală și-ar da oamenii să vă scoată, fiindcă de îndată ce veți ieși, veți fi pierduți și ei vă vor duce unde vor voi. Dacă, însă, rămâneți în ea, ați câștigat”. (Martin Luther)

al neamului nostru – *sunt două dintre comorile inestimabile ale unui popor; dezbracă-l de acestea și atunci l-ai șters din rândul celor vii*”.

Înțelegem de aici că, procedând sistematic (și uneori cu metodă!) la **autodefăimarea** neamului nostru și a limbii pe care o vorbește (din ignoranță, dar și dintr-un sentiment rușinos de slugărnice față de tot ce este străin) vom ajunge foarte curând să ne pierdem identitatea între popoarele lumii;

3. În ceea ce ne privește, considerăm și susținem ideea că **limba** este mijlocul prin care ne punem în lumină valorile noastre **culturale, morale și duhovnicești**, valori de care am uitat;

4. E de dorit să ne adâncim în cunoașterea istoriei biblice a lui Israel și chiar a istoriei recente a evreilor, pentru a trage învățăminte de rigoare din această istorie; și, dacă vom descoperi vreun evreu care-și **trâmbițează disprețul și ocară** la adresa neamului său, atunci să conti-

nuăm (cum fac unii) „opera” aceasta de defăimare a propriilor noastre valori;

5. Predicarea **confuză, încâlcită**, din cauza nestăpânirii limbii, aduce după sine și o interpretare deformată a textului Scripturii, ceea ce ni se pare grav; e de dorit ca de la amvon să se propage **adevărul curat și clar**, așa cum îl găsim în Cartea Sfântă, nu înlocuind termeni consacrați în Scriptură, cunoscuți de cei care citeșc Biblia, cu cuvinte specifice altor discipline de studiu.

6. În privința folosirii unui vocabular biblic în predicarea Cuvântului e bine să lepădăm acele cuvinte împrumutate din limbajul *tehnic, politic* etc. și să rămânem la termenii consacrați în Biblie: „*har*”, „*smerenie*”, „*milă*”, „*îndurare*”, „*credință*”, „*pace*”, „*bucurie*”, „*biruință*”, „*răbdare*”, „*cucerire*” etc., pentru că a umbla „*drept după adevărul Evangheliei*” (Galateni 2.14) înseamnă și a nu modifica duhul Evangheliei, dar nici **vocabularul ei specific**.

TEODOR PANDREA

Expertul

Societatea Misionară din Wheaton, Illinois, SUA, a angajat traducerea unei cărți cu un expert în materie, un profesor universitar aflat la specializare în Statele Unite. Mi-a revenit sarcina să mențin dialogul cu traducătorul și să recepționez materialul tradus. Munca de editare a materialului se confrunta nu numai cu neologisme sau cuvintele rare folosite de eruditul traducător, dar mai ales cu lipsa sa de cultură biblică. Cuvinte ca „lentoare” sau „fălăcios”, cu toate că aparțin dicționarului românesc, creează mai multă confuzie în mintea cititorului neobișnuit să le folosească sau care nu le-a întâlnit niciodată. Să nu mai vorbim de traduceri născute din ignoranța terminologiei teologice sau biblice. Poate că cel mai ciudat lucru mi s-a părut

expresia: „înger hidraulic”. Autorul, vorbind despre potop, menționa îngerii însărcinați cu problemele hidraulice ale planetei, formulare mai mult poetică a autorului, care a fost tradusă astfel de expertul nostru.

În timp ce mă luptam cu aceste probleme, am fost întrebat de doctorul Iosif Țon cum mă simt. Spre derută sa totală i-am răspuns:

- „Am, frate Iosif, o lentoare fălăcioasă de înger hidraulic.”

PETRU LASCAU